Till IVO Mitt
handläggare Marie Herbring,
handläggare Ylva Grahn 22 januari 2019

IVO-ärende: Region Värmland använder indragen skandalbroschyr om ECT

I IVO-ärende *8.2-43693/2017-23* kan vi läsa att en patient fått ”kvarstående minnesstörningar efter ECT-behandling”. I anmälan framgår ”att vare sig [patienten] eller hans anhöriga fick någon skriftlig och muntlig information innan ECT-behandlingarna, om behandlingen och att det fanns risk för minnesskador”.

Fallet uppmärksammades den 14 december i SR-inslaget ”Elchockerna skadade Jan för livet”, https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=93&artikel=7109933

I IVO-beslutet av den 30 november 2018 kan vi läsa vad vårdgivaren lovat IVO att göra för att se till att patienter i fortsättningen ska få den information som denne patient inte fått. IVO skriver i beslutet:

> ”Vårdgivaren uppger att man avser att skriva ett informationsmaterial som ska vara informativt och lättillgängligt gällande ECT-behandling. Materialet ska rikta sig till patienter och närstående. Den skriftliga informationen ska ges till alla patienter som erbjuds ECT-behandling.”

Vi lämnar det gamla året och frågar oss vad Region Värmland nu gjort för att uppfylla de förpliktelser som IVO-beslutet innebär. Hur ser den nya, uppdaterade patientinformationen ut? Vad får patienterna nu veta om de kvarstående minnesstörningar som kan uppstå efter ECT-behandling?

Frågan går till verksamhetschef Agneta Nilsson-Lohse vid Centralsjukhuset i Karlstad (det sjukhus vid vilken den ovanstående patienten behandlats).

Och nej, det finns inget uppdaterat informationsmaterial, man har inte genomfört vad som satts upp i IVO-beslutet.

Man använder en fyrasidors skrift från början av 2018 där det parentetiskt anges att några patienter ibland inte vill ha fler ECT-behandlingar då minnesstörningarna efteråt varit långvariga. Det påpekas dock, för att rikta uppmärksamheten åt annat håll, att det kan vara oklart om minnesstörningarna beror på elbehandlingen.

Men det stora informationsmaterialet som patienter i Värmland får om ECT är en 30-sidig skrift. Och inte vilken skrift som helst: Patienterna får den skandalbroschyr om ECT av psykiatriker Håkan Odeberg och Pfizer, som drogs in redan år 2011!

Vi pratar här om den skrift som var huvudpunkten i Uppdrag gransknings stora avslöjande om ECT-behandling från 2009 https://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/minnesskador-kan-uppsta-efter-el-behandling

En skrift i vilken vi bland annat kan läsa följande falska information:

- ”I forskning har man inte kunnat visa kvarstående minnesstörning längre än några månader efter ECT” (s. 7);
- ECT ”är ett sätt att starta en process i hjärnan som i sig är självläkande. ECT är alltså i högsta grad en naturlig läkningsmetod” (s.10);
- ”Förebyggande underhålls-ECT har också visat sig vara mycket effektivt. Det finns ingen övre gräns för hur många behandlingar som kan ges (s. 29).”

Den kan vara intressant att notera att författaren till denna vilseledande skrift, Håkan Odeberg, i samband med en anmälan till Socialstyrelsen fick sluta sin anställning på Karolinska sjukhuset i Huddinge efter det att en av hans patienter – som fått 38 ECT-behandlingar – ”i princip inte [kom] ihåg något av sitt liv före ECT” (notera orden från skriften ”ingen övre gräns för hur många behandlingar som kan ges”).

I tillsynsärendet 2011 framkom många graverande uppgifter, och Socialstyrelsens tillsynsenhet skrev då om Odebergs skrift – *densamma som nu 8 år senare används som patientinformation i Värmland:*

> ”I redovisad patientinformation [*ECT (elbehandling)*] anges dels att minnesstörningar inte kunnat påvisas längre än några månader efter avslutad behandling, dels att förebyggande underhållsbehandling med ECT har visat sig vara mycket effektivt. Socialstyrelsen framhåller att kvarstående minnesstörningar förekommer samt att kunskapsunderlaget för underhållsbehandling med ECT är ofullständigt.”

Pfizer drog in skriften från sin hemsida i april 2011.

Jag bifogar för IVO:s kännedom den indragna skriften.

Sammanfattningsvis vill jag med raderna ovan fästa IVO:s uppmärksamhet på följande:

- Region Värmland har inte tagit fram det informationsmaterial som det i IVO-beslutet framgår att man utfäst sig att göra.
- Man använder sig i stället i nuet av en grovt vilseledande skrift (ECT-elbehandling) av Odeberg; en skrift som drogs in 2011, en skrift vars innehåll samma år med kraft tillbakavisades i Socialstyrelsens tillsynsbeslut om en annan patient med allvarlig minnesskada.

Jag tycker det vore på sin plats att Region Värmland följer vad som angetts i IVO-beslutet.

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent/researcher